

ASPECTE TEHNOLOGICE ȘI ORGANIZATORICE ALE FUNCȚIONĂRII BIBLIOTECII ELECTRONICE

Natalia CHERADI

Catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională

The article is devoted to the establishment and operation of an e-library which, being a logical and currently extension functions of the library automation, should complete the traditional library instead of replacing it. The basic directions and principles of operation, the financial and economic support of the partnership, the design and access to the electronic resources, the metadata and linguistic support are highlighted. It is represent the experience of organizing of the e-library in The Academy of Economic Studies of Moldova. E-Library is considered as the main part of the library's collection.

Elementele tehnologiei creării bibliotecii electronice au apărut recent, în ultimii 20 de ani. Tehnologia World Wide Web (WWW) a făcut posibilă vizualizarea imaginilor, căutarea și transferul resurselor electronice prin Internet. Aceasta este ușor utilizată și înțeleasă de către publicul larg, intrând în practica bibliotecilor la mijlocul anilor '90 ai secolului trecut. Multiplele tehnologii care asigură funcționarea bibliotecilor electronice încă sunt în curs de dezvoltare. Există în țară și în străinătate diferite interpretări ale conceptelor de bază cu referire la bibliotecile electronice.

Astăzi, când peste tot are loc procesul de formare a fondurilor de documente electronice, acesta este inevitabil legat de conceptul „Bibliotecii electronice”. Dezvoltarea limbajului XML, susceptibil de a lua în considerație elementele de conținut și de semantică ale resurselor electronice, și folosirea lui în caz de marcare pentru a descrie resurse electronice, va avea un impact direct și concret asupra modului de funcționare a bibliotecilor electronice. La moment se dezvoltă cele mai bune practici pentru asigurarea conservării (stocării) resurselor electronice. Se pare că de acum, pentru mulți ani înainte, va avea loc realizarea compatibilității formatelor bibliografice clasice cu formatele descrierii ale resurselor electronice și cu formatul adoptat în mediul editorilor, de exemplu, UNIMARC - Dublin Core - ONIX. Apar noi perspective de combinare pe viitor a tehnologiilor și a resurselor Internet, bazate pe tehnologia de comunicații wireless.

Bibliotecile electronice, după cum se știe, sunt create nu doar în biblioteci, ci și în alte structuri: centre de informare, instituții de cercetare științifică și academică, universități, guverne, diferite firme, companii etc. Cu toate acestea, anume în biblioteci crearea bibliotecii electronice în mod semnificativ aduce beneficii pentru societate. Importanța rolului bibliotecarului într-o bibliotecă nu se reduce nici în cadrul serviciului de resurse electronice. Mai mult decât atât, bibliotecarul de logistică și de fonduri contribuie la dezvoltarea bibliotecii electronice, nu doar ca un fond de resurse electronice, ci și ca un sistem eficient de interogare a informațiilor. Acesta este unul dintre rolurile-cheie ale bibliotecarului în crearea bibliotecii electronice.

Funcționarea și dezvoltarea bibliotecii electronice din punct de vedere istoric este definită, în primul rând, prin factorii externi ai bibliotecii – disponibilitatea tehnologiilor computerizate și de comunicații; în al doilea rând, prin dezvoltarea tehnologiilor informaționale de bibliotecă, luând în considerație nivelul de dezvoltare a societății, în special a economiei și a înaltelor tehnologii.

În literatura de specialitate întâlnim mai multe definiții pentru „biblioteca digitală”, în funcție de sensul oferit de autori. Distincția dintre biblioteca digitală și biblioteca virtuală nu este foarte clară. Biblioteca virtuală este un concept organizațional, o construcție informațională fără precise delimitări spațio-temporale. Cl. Borgman consideră că definiția termenului „biblioteca digitală” se reduce la două sensuri: un conținut structurat în funcție de nevoile utilizatorilor și pus la dispoziția acestora sau o structură instituțională care furnizează o serie de produse și servicii în spațiul digital [1].

Evoluția termenului „bibliotecă” poate fi reprezentat linear astfel: Biblioteca tradițională; Biblioteca hibrid; Biblioteca electronică; Biblioteca digitală; Biblioteca virtuală. În cazul *bibliotecii tradiționale* accentul cade pe documente tipărite (peste 85%). *Biblioteca hibrid* desemnează acea structură în care coexistă documentele tradiționale tipărite, documente AV, multimedia, precum și accesarea lor prin rețele. *Biblioteca electronică* este o colecție de documente text, AV, multimedia, transferate pe suport electronic și impunând condiții specifice de consultare. Prin posibilitatea de a oferi resurse electronice care nu se află în colecțiile proprii, biblioteca electronică se transformă în *bibliotecă digitală*.

Biblioteca virtuală este un concept organizațional, o construcție informațională fără precise delimitări spațio-temporale, fără respectarea riguroasă a principiilor de construcție, structurare, prelucrare, comunicare, utilizare, prezervare a resurselor informaționale. Specialiștii consideră că termenii „biblioteca digitală” și „biblioteca virtuală” sunt sinonime parțiale și, de fapt, când se vorbește despre biblioteca virtuală se are în vedere sensul mult mai concret și explicit al bibliotecii digitale [2].

Nu putem fi de acord cu punctul de vedere exprimat de multe ori, potrivit căruia biblioteca electronică, de-a lungul istoriei, a apărut ca o negare a bibliotecii tradiționale („pe hârtie”) și că, în general, acestea nu sunt legate între ele. Biblioteca electronică mai degrabă completează bibliotecile tradiționale, decât le negă. Menționăm multitudinea de definiții ale aceluiași concept: bibliotecă electronică, bibliotecă digitală, bibliotecă virtuală, mediatecă, bibliotecă fără frontiere; noi însă vom folosi conceptul de bibliotecă electronică, ca cea mai răspândită formă în prezent.

Evoluția istorică a conținutului conceptului „bibliotecă electronică”:

- Fondul resurselor care pot fi citite cu ajutorul computerului, generate prin conversie în formă recunoscută de mașină (digitizare) de pe hârtie. Exemple de lucru intens desfășurat în acest domeniu pot servi bibliotecile electronice de publicații locale și de peste hotare în Bibliotecile Naționale din Republica Moldova, România, Rusia, Franța, SUA etc., fondul de autoreferate și teze de doctorat al Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare <http://www.cnaa.acad.md/theses/>, presă și alte documente (fotografii, fonograme, filme etc.) la Biblioteca Congresului, Biblioteca digitală a României <http://ro.wordpress.com/tag/biblioteca-digitala-a-romaniei/>.

- Fondul pe bază de achiziționare a materialelor publicate pentru a fi citite de computer (fondul de discuri optice – „Mediateca” din Paris, Fondul Centrului pentru Știință și Tehnologie „Informregistri” de la Moscova, format ca rezultat al depozitării copiilor obligatorii etc.).

- Definiția „bibliotecii electronice”, adoptată în mediul modulelor de căutare pe Internet, de multe ori ne aduce la o colecție de resurse electronice (cum ar fi „Biblioteca Moshkova” www.lib.ru).

- Sistemul care oferă un punct unic de acces la resursele la distanță sau locale, selectate după principiul tematic, cum ar fi Biblioteca electronică internațională de matematică – proiectul de la Universitatea Tehnică din Berlin, Germania (<http://www.emis.de/ZMATH>).

Elementele evoluției bibliotecii electronice:

- progresului tehnologic, în special tehnologia informației;
- noile tipuri de comunicare a informațiilor;
- stocarea și prelucrarea publicațiilor electronice devine din ce în ce mai ieftină în comparație cu cele pe hârtie;
- creșterea numărului de canale de comunicare, dezvoltarea telecomunicațiilor, Internetului;
- accesul liber la informații și documente;
- creșterea importanței aspectelor juridice;
- caracterul corporativ al acțiunilor în bibliotecă, precum și utilizarea în comun a resurselor de la distanță.

O abordare simplificată a definiției, în acest caz, este imposibilă, deoarece funcțiile bibliotecii electronice diferă de funcțiile bibliotecii tradiționale. Bibliotecă electronică sunt resursele electronice locale sau distribuite, unite printr-o concepție unică de structurare și de acces [3]. Obiectivele de instituire ale unei biblioteci electronice și oportunitățile existente la crearea ei sunt strâns legate. Cele mai cunoscute obiective ale digitizării documentelor (una dintre cele mai răspândite tehnologii de creare a bibliotecii electronice) sunt după cum urmează:

1) Îmbunătățirea calității servirii utilizatorilor, prin crearea condițiilor pentru un acces mai extins la conținutul materialelor tipărite; perfecționarea calității serviciilor de informare; extinderea serviciilor de informare; accesul largit la informații de toate tipurile și genurile; creșterea numărului de utilizatori în perioada de tranziție la resurse electronice prin:

- asigurarea accesului la informații text, imagini, precum și la alte tipuri de informații multimedia;
- asigurarea disponibilității materialelor din diverse colecții și fonduri, inclusiv publicații unice și cu un tiraj foarte redus, fără restricții tematice sau de gen, fără a se ține seama de hotarele naționale sau afilieri departamentală;
- extinderea cercului de furnizori și beneficiari potențiali, inclusiv a celor din afara comunității bibliotecare;
- eliminarea restricțiilor privind accesul la informații a utilizatorilor cu deficiențe fizice sau sociale;
- extinderea posibilităților de livrare a informației în orice locație, inclusiv la birou sau la domiciliu;
- scoaterea restricțiilor pentru timpul de căutare a informațiilor și pentru timpul de obținere a acestora – 24 ore de lucru per zi și pe tot parcursul anului.

2) Asigurarea păstrării materialelor tipărite, în special în cazul publicațiilor rare și valoroase. Crearea unor noi caracteristici sau proprietăți tipăriturilor și manuscriselor, de exemplu, prin adăugarea unor comentarii științifice, link-uri la o varietate de formate, inclusiv audio, video și multimedia).

3) Orientarea către implementarea inovațiilor în domeniul înaltelor tehnologii.

Biblioteca electronică efectuează deservirea cu resurse, care sunt diferite prin disponibilitatea de a fi citite de un aparat, și anume:

- resurse deținute de biblioteci și stocate pe servere sau la sediul ei. Selecția acestora se realizează la fel ca și selecția materialelor tipărite. Înregistrările bibliografice sunt incluse, de regulă, fie într-un catalog (directoriu) sau în catalogul de bibliotecă, sau în ambele cataloage;

- resurse situate la distanță pe serverele furnizorilor de informații, accesul la care este licențiat (plătit). Este nevoie de o listă care va include astfel de materiale pentru a le asigura publicitatea lor, utilizarea și controlul asupra utilizării și, dacă sunt utilizate pe un termen lung de licență, pentru a include descrierile bibliografice ale acestor resurse în catalogul electronic cu indicația localizării documentelor;

- resurse situate la distanță, studiate și evaluate de către personalul bibliotecii electronice. Biblioteca recomandă aceste resurse, având în vedere calitatea și fiabilitatea sursei. Implicarea bibliotecii constă, de asemenea, în organizarea unui acces comod la aceste resurse, de exemplu, prin crearea interfeței unice.

Toate celelalte resurse la distanță, accesul la ele ține de libertatea de alegere și de competențele utilizatorilor. Bibliotecarul trebuie să poată să ajute utilizatorii în căutările tematiche.

Biblioteca electronică lucrează nu numai cu resursele electronice existente (locale sau la distanță), dar poate utiliza pe scară largă tehnologia „conversie la comandă” a materialelor tipărite în format electronic și deservirea continuă cu aceste resurse electronice. Importanța prioritară pentru înțelegerea funcțiilor bibliotecii electronice este posibilitatea de servire a utilizatorilor locali sau de la distanță cu resursele electronice, a unui grup de utilizatori care au nevoie de același document, care în mod evident nu poate fi realizat în cazul unui document tipărit. Satisfacerea nevoilor utilizatorilor este singurul și cel mai important criteriu. Menționăm că biblioteca electronică diferă, de exemplu, de o colecție de documente digitale, prin faptul că utilizatorului îi este oferit un sistem de acces unic, inclusiv sistemul de referință și de căutare, sistemul de clasificare și de indexare, interfață unică. Pentru biblioteca electronică este caracteristică prezența documentelor full-text, ceea ce o diferențiază de vastele baze de date bibliografice.

Mediul universitar în schimbare va trebui să ofere bibliotecarului universitar un rol central de asistent al profesorilor în îndeplinirea misiunii universității. Experiența concretă a bibliotecilor universitare din străinătate confirmă o asociere strânsă între bibliotecari și cadrele didactice în vederea atingerii scopului autonomiei de învățare [4].

Foarte multe biblioteci și-au modificat politicile de dezvoltare a colecțiilor pentru a putea permite achiziționarea informației pe noile suporturi, chiar dacă piața autohtonă a edițiilor electronice este relativ săracă. Integrarea documentelor electronice în colecția bibliotecii este un demers dificil. Primii pași în acest sens l-au făcut bibliotecile care prin intermediul Consorțiului eIFL Direct au asigurat accesul la bazele de date full text. Un alt pas a fost realizat atunci când universitățile au transferat documentele tradiționale (cursurile tipărite ale profesorilor) pe alt suport prin simpla conversie a datelor. Astfel, au avut conținuturi didactice la costuri reduse. În aceste condiții biblioteca a devenit nu doar organizator, ci și producător de informație.

Managerii bibliotecilor trebuie să facă o analiză structurală a colecțiilor bibliotecii. Nevoia utilizatorilor este principalul factor al dezvoltării colecției. În satisfacerea nevoilor informaționale, utilizatorul întâmpină o serie de bariere: educaționale (utilizatorul nu știe să folosească noua tehnologie), de acces (utilizatorul nu știe unde să caute și nu apelează la bibliotecar), lingvistice (utilizatorul nu cunoaște limba în care e scris documentul în interfața acestuia) [5]. Bibliotecarul trebuie să cunoască aceste lucruri și să asiste utilizatorul. Un demers necesar este adaptarea serviciilor oferite de biblioteci la nevoile utilizatorilor înscriși în formele de învățământ deschis și la distanță și de învățământ cu frecvență redusă.

Biblioteca electronică ASEM. Sarcina fundamentală a bibliotecii este dezvoltarea colecției de documente în raport cu cerințele procesului de învățământ și cercetare. Crearea bibliotecii electronice este condiționată de următoarele obiective:

- asigurarea informațională a procesului de instruire și cercetare în cadrul instituției de învățământ;
- implementarea noilor tehnologii informaționale în procesele de instruire și cercetare;
- crearea condițiilor pentru utilizarea activă a publicațiilor electronice de către studenți și profesori;
- dezvoltarea instruirii la distanță și asigurarea acestui proces cu materiale didactice electronice.

Tradițional, fondul bibliotecar se prezintă ca o colecție de ediții pe suport de hârtie. Însă, colecțiile actuale nu pot fi concepute fără ediții electronice. Mediul electronic a introdus în sfera bibliotecară fenomene noi, care nu se încadrează în limitele conceptelor și ideilor obișnuite privind colecția de documente a bibliotecii. Înainte de toate, acest fapt se referă la resursele îndepărtate pentru care este asigurat accesul utilizatorilor prin intermediul abonării, contractelor sau acordurilor licențiate. La acest tip de resurse se atribuie bazele de date full text ale Companiei editoriale Ebsco Publishing, agenției informaționale „INTEGRUM-TEHNO”, editurilor INION, VINITI etc. Achiziționând accesul la aceste resurse, biblioteca îl oferă tuturor utilizatorilor fără restricții.

Astfel, putem vorbi în acest context despre principiul „de la posesiune la utilizare”, deoarece biblioteca cumpără nu înseși resursele, ci numai posibilitatea de a le utiliza. Acest fapt reprezintă o comoditate pentru bibliotecă și din punctul de vedere al conservării (depozitării), și din punctul de vedere al repertoriului resurselor informaționale oferite (să se aboneze la această cantitate de reviste științifice în format tradițional biblioteca nu poate). Un alt avantaj reprezintă faptul că organizațiile care creează resursele electronice îndepărtate înmagazinează revistele electronice pentru o anumită perioadă și pe CD.

Utilizarea resurselor de rețea în cadrul bibliotecilor este importantă și face posibilă rezolvarea următoarelor probleme:

- Utilizatorul recepționează operativ la cea mai actuală informație, practic imediat după apariția revistei/articolului;
- Biblioteca, fiind abonatul acestor resurse îndepărtate, oferă utilizatorilor săi un spectru larg de reviste științifice importante pe plan mondial;
- Biblioteca și utilizatorii săi au dreptul să folosească informația acestor resurse pentru diverse genuri de activități;
- Primind setul de reviste pe CD-uri, biblioteca intră în posesia permanentă a acestor informații.

În acest context, putem afirma că abonarea la resursele îndepărtate devine un obiectiv important al dezvoltării fondului bibliotecar din următoarele considerente: biblioteca poate achiziționa resurse în corespundere cu profilul ei; biblioteca achită utilizarea acestor resurse; biblioteca oferă accesul la resursele îndepărtate tuturor categoriilor de utilizatori.

Concluzionând cele expuse anterior, confirmăm ideea că se formează o „colecție temporară” a bibliotecii. Primirea CD-ului poate fi privită ca primirea exemplarului în fondul bibliotecii și, în consecință, abonarea la resursele îndepărtate poate fi concepută ca achiziționarea exemplarelor în colecție. Biblioteca electronică nu este o structură separată în cadrul bibliotecii, ci o parte componentă a fondului, integrând informațiile în format electronic, accesul la care este realizat prin intermediul mijloacelor informatice. Diferența există numai în modul de accesare a informației, biblioteca electronică trecând prin aceleași proceduri bibliotecare standarde ca și cea tradițională: înregistrare, catalogare, sistematizare și este concepută pe aceleași principii de organizare. În dezvoltarea bibliotecii electronice se ține cont de aspectele tradiționale de formare a fondurilor bibliotecare: tematica cursurilor, tematica cercetărilor, planurile și strategiile de dezvoltare a universității, principiul tipologic, cerințele utilizatorilor, formularele de deziderate, studiile de marketing, planurile editoriale, cuantumul resurselor bugetare și extrabugetare, mărimea promoțiilor universitare etc. În special ne vom opri la criteriul tipologic în dezvoltarea bibliotecii electronice.

Biblioteca electronică a Bibliotecii Științifice ASEM conține: resurse (documente) de rețea proprii, create în cadrul instituției (digitizarea și producția editorială în formatul PDF, înregistrate pe CD etc.); resurse electronice îndepărtate cu accesul pe baza abonării, contractelor, licențierii etc.; resurse multimedia; audio și video resurse (înregistrări, filme reprezentând activitatea ASEM).

Resurse de rețea proprii ale Bibliotecii Științifice ASEM. Conform „Regulamentului cu privire la biblioteca electronică ASEM”, care în prezent este în proces de elaborare, activitatea de creare a colecției electronice a publicațiilor ASEM a început în anul 2005, în baza deciziei Senatului ASEM. S-a pornit de la ideea că anume această parte componentă a colecției constituie sursă de informații unică, necesară pentru asigurarea dezvoltării efective a proceselor de instruire și cercetare în cadrul instituției. Publicațiile ASEM sunt resursele bibliotecii electronice în formă de fișiere PDF, înregistrate și pe CD și reflectate în catalogul electronic al bibliotecii. Fișierele prezintă versiunea electronică (sau scanată, în cazul documentelor mai vechi) a documentelor, create în baza cerințelor pentru publicații tradiționale și având aceleași drepturi. Digitizarea resurselor proprii are două direcții. Prima reprezintă crearea colecției electronice a tezelor de doctorat și a autoreferatelor, reflectând rezultatele cercetărilor științifice, a doua – crearea versiunilor electronice ale materialelor didactice

elaborate și editate în cadrul ASEM. Lucrările privind formarea și dezvoltarea colecției electronice a edițiilor ASEM au fost organizate începând cu anul 2005 și realizate de către personalul Centrului Multimedia.

La moment sunt prelucrate și puse la dispoziția utilizatorilor 485 documente (cărți, manuale, programe, teste, disertații, autoreferate, reviste economice, culegeri ale materialelor conferințelor etc.). Tezele și autoreferatele în format electronic sunt prezentate de autori bibliotecii pe baza unei decizii a Senatului ASEM. Bineînțeles, autorii doresc ca aceste resurse, care reprezintă arhiva electronică a instituției, să fie utilizate numai în cadrul rețelei locale.

Din experiența bibliotecilor de peste hotare am remarcat că procesul de scanare este realizat în două torente: curent și retrospectiv. Evidența documentelor scanate este reflectată într-un registru special. Tot procesul tehnologic poate fi conceput ca un șir de operațiuni elementare ce oferă posibilitatea de a organiza activitatea fără dificultăți și cerințe speciale pentru personalul angajat în condițiile de insuficiența a cadrelor, pe de o parte, și ale fluctuației de cadre, pe de alta. În general, aceste procese pot fi reduse la următoarele acțiuni consecvente: examinarea și pregătirea publicației tipărite; scanarea; recunoașterea; controlul scanării și corectarea greșelilor; prelucrarea paginilor (înlăturarea defectelor scanării); recunoașterea în Fine Reader și salvarea (memorarea) fișierului PDF. Viteza de scanare – 1 pagină/un minut.

În biblioteca electronică ASEM lipsește procedura indexării textelor integrale, deoarece fișierele sunt legate cu înregistrările bibliografice din catalogul electronic, gestionat de softul TinLib. Acest soft asigură crearea unei înregistrări desfășurate și oferă posibilitatea de a realiza căutări pe subiecte, cuvinte-cheie, autori, titluri, tipul și genul documentelor etc. Dar, pentru indexarea textului integral este nevoie de un program special care la moment este în curs de elaborare în cadrul Departamentului de Informatică al ASEM.

Resursele de rețea îndepărtate. În procesul de constituire a bibliotecii electronice, echipa bibliotecii a decis următoarea direcție de dezvoltare prin selectarea revistelor științifice în format electronic. La momentul actual foarte multe edituri propun versiunile electronice ale revistelor tipărite. Prin intermediul eIFL Direct și al programului INTAS-PERI în bibliotecile noastre este asigurat accesul la o cantitate imensă de reviste, care astăzi a depășit numărul de 20000, inclusiv 8000 economice. Numărul de reviste este în creștere permanentă.

Edițiile periodice în format electronic au încetat să fie numai o resursă adițională în procesul de consum informațional. Accesul la cea mai actuală și permanent actualizată informație ce se conține în revistele științifice a devenit important nu doar pentru cercetători, dar și pentru studenți (The Journal of Finance, Economica, Marketing etc.). Tot mai frecvent cadrele didactice includ în programele analitice revistele electronice în calitate de bibliografie obligatorie și suplimentară. În acest context, asigurarea accesului la aceste resurse este un obiectiv important al bibliotecii.

Avantajul formatului electronic al informației științifice oferă posibilitatea de a realiza cu succes obiectivele de organizare eficientă a proceselor de instruire și cercetare în cadrul instituției. Acestea se referă la următoarele:

- simplitatea, comoditatea și rapiditatea căutărilor și a recepționării informațiilor;
- posibilitatea de căutare a informațiilor concomitent într-un număr mare de surse;
- comoditatea de redactare și de utilizare ulterioară;
- facilitățile ce țin de salvarea, copierea informațiilor, listarea, transmiterea documentului prin poșta electronică direct din sistem, crearea arhivei de copii;
- posibilitatea de utilizare concomitentă a unui document de un număr nelimitat de utilizatori;
- posibilitatea de accesare a documentelor de la toate terminalele amplasate în bibliotecă.

Participarea Bibliotecii Științifice ASEM în Consorțiul eIFL Direct oferă posibilitatea de a avea un număr mare de reviste economice la prețuri avantajoase (mult mai reduse decât pe piața publicațiilor, de exemplu: revista The Journal of Finance, 6 numere anual, costă 500 USD, jumătate din bugetul pentru EBSCO). Resursele EBSCO sunt importante pentru biblioteca noastră din următoarele considerente: extensiunea cuprinderii tematice; cantitate mare de surse full text; adâncimea cronologică a arhivei electronice; plenitudinea prezentării surselor (raportat la versiunile tipărite); interfață plăcută, comodă pentru utilizator; posibilitatea salvării rezultatelor căutării pe disc; posibilitatea de transmitere a textelor prin poșta electronică ș. a.

Utilizarea acestor resurse în cadrul bibliotecilor are o perspectivă promițătoare de viitor și suntem convinși că vor fi solicitate tot mai frecvent de către utilizatorii serviciilor informaționale. Realizând abonarea la baze de date full text, biblioteca completează fondul de publicații cu reviste științifice străine și rezolvă două probleme importante: insuficiența bugetelor pentru abonare, condiționată de creșterea permanentă a prețurilor la reviste tipărite; insuficiența spațiilor de depozitare pentru păstrarea tipăriturilor și cheltuielile mari pentru amenajarea acestora.

Resurse multimedia. Atestăm că, începând cu anul 1995, Biblioteca ASEM înregistrează o creștere anuală de documente multimedia intrate în colecție pe diverse căi. Aceste documente completează resursele electronice ale bibliotecii și sunt de două genuri: ca anexă la publicație tipărită sau ca un document independent.

În contextul modernizării structurii organizaționale și funcționale a fondului bibliotecii în planificarea dezvoltării lui, a devenit importantă dimensionarea concretă a segmentului publicațiilor electronice. Prin urmare, se extinde și se schimbă structura tipologică a edițiilor electronice pe CD. Cu deschiderea Centrului Multimedia și asigurarea utilizatorilor cu posturi de lucru, în procesul de completare a edițiilor pe CD am început să dăm preferință publicațiilor de referințe: anuare statistice, dicționare, enciclopedii etc. La moment, colecția de CD-uri a Bibliotecii ASEM constituie 1045 exemplare.

Aspecte tehnice în realizarea bibliotecii electronice ASEM. Accesul la resursele electronice ale Bibliotecii ASEM va fi asigurat atât pentru utilizatorii locali, cât și pentru utilizatorii îndepărtați. Totodată, utilizatorii locali vor putea lucra în modulul local al sistemului, precum și în mediul oricărui browser de Internet, accesând site-ul instituției. Utilizatorii îndepărtați vor putea lucra numai prin accesarea site-ului și căutărilor vor fi asigurate de un modul specializat care va realiza următoarele operațiuni:

- Căutări avansate în sistem pe baza unui număr nelimitat de câmpuri, elemente de înregistrări bibliografice și combinațiile lor, pe baza utilizării operatorilor logici etc.;
- Utilizarea în procesul de căutare a informațiilor din dicționare și rubrici incluse în formatele (formularele) de căutare;
- Utilizarea dicționarelor dinamice cu posibilitatea de a obține lista termenilor și selectarea acestora pentru căutare;
- Regimul autorizat de utilizare a publicațiilor electronice.

În biblioteca electronică ASEM vor fi arhivate resurse de diferite tipuri (manuale, problemare, cursuri de lecții, teze, autoreferate, reviste, standarde educaționale, programe de studii etc.) și formate (texte integrale în formate DOC., PDF.,TXT și alte formate tipice, fișiere sonore, video, resurse Internet (link-uri, în caz dacă sursa este accesată on-line fără restricții). Păstrarea documentelor full text va fi realizată pe baza unui server ce va asigura accesul autorizat al utilizatorilor și va restricționa anumite posibilități ale sistemului. Va fi creat subsistemul de arhivare a publicațiilor, de ex. tehnologia RAID 5.

În final, având în vedere problemele puse în discuție, afirmăm că Biblioteca Științifică ASEM în activitatea de satisfacere a nevoilor informaționale ale utilizatorilor se conduce de obiectivele ce țin de îmbunătățirea calității asigurării informaționale și de crearea unui mediu informațional nou pentru instruire și cercetare științifică.

Învățământul din Republica Moldova trece prin ample transformări. În noul context social și tehnologic bibliotecile universitare trebuie să se adapteze rapid, trecând prin mutații profesionale și asimilând în continuu noile tehnologii informaționale.

Cu apariția în oferta informațională a bibliotecii a documentului electronic s-au multiplicat și preocupările pentru integrarea acestui tip de documente în colecția de documente. De modul în care acesta este produs, achiziționat, conservat și comunicat utilizatorilor depinde și ridicarea calității învățământului. Biblioteca devine un factor determinant în mediul studenților și cercetătorilor, organizând și punând la dispoziție servicii noi informaționale și jucând rolul de mediator, prin organizarea accesului la informații.

Referințe:

1. Tîrziman E. Biblioteca Digitală – o încercare de definire // Biblioteca. Revista de bibliologie și știința informării, 2005, nr.6, p.175-176.
2. Ibidem.
3. Земсков А.И. Электронные библиотеки / А.И. Земсков, Я.Л. Шрайберг. - Москва: ГПНТБ России, 2001.
4. Coravu R. Optimizarea achiziției, gestionării și diseminării informației în format electronic // Biblioteca. Revista de bibliologie și știința informării, 2004, nr.4, p.108-110.
5. Produse și servicii de informare avansată / coordonatori: Rodica Mandea, Octavia-Luciana Porumbeanu. - București: Editura Universității din București, 2005.

Prezentat la 19.05.2010